gemeente Barneveld

STREEFBEELD EN TOETSINGSKADER

LANDELIJK GEBIED BARNEVELD 2040

STREEFBEELD EN TOETSINGSKADER

LANDELIJK GEBIED BARNEVELD 2040

gemeente Barneveld

COLOFON

Opgesteld door: Gemeente Barneveld
Datum: 20 september 2023

Vastgesteld door de gemeenteraad van Barneveld op [datum]

Beeldgebruik
Wij hebben ons best gedaan om alle rechthebbenden met betrekking tot (foto)materiaal in dit document te achterhalen. Eenieder die meent dat zijn/haar materiaal zonder voorafgaande toestemming hier is gebruikt, verzoeken wij om zich tot ons te wenden.

VOORWOORD

EEN STAP VOORUIT!

Met gepaste trots presenteren wij het “Streefbeeld en toetsingskader landelijk gebied Barneveld 2040”. Dit streefbeeld presenteren wij vooruitlopend op onze nieuwe omgevingsvisie 2040. Als gemeente Barneveld zetten we daarmee doelbewust een stap vooruit. Een volgende stap na de aankondiging van het programma Waardevol Landelijk Gebied (voorjaar 2023). Daarmee nemen we als Gemeenteraad en College van Burgemeester & Wethouders onze verantwoordelijkheid voor een waardevol landelijk gebied. We willen immers een gemeente waar het goed wonen, ondernemen, werken en recreëren is. Daarvan is ons buitengebied een belangrijk en onmisbaar onderdeel. We beogen hiermee waar mogelijk als gemeentelijke overheid regie te nemen en richting te geven. Gezien de vele ontwikkelingen die raken aan de vitaliteit van ons landelijk gebied is dit streefbeeld ontwikkeld. In de Omgevingsvisie 2040 borgen we uiteraard de samenhang.

“Niet alles kan overal” was de titel van het eindadvies van het Adviescollege Stikstofproblematiek (Remkes, 2020). Dat geldt ook voor de gemeente Barneveld. Bij het schetsen van een richting horen nu eenmaal keuzes. Keuzes waarbij we recht willen doen aan de diverse ontwikkelingen en belangen die spelen. Bij de totstandkoming hebben we gekeken naar de ontwikkelingen die we op ons af zien komen, waarbij we beseffen dat de wereld niet maakbaar is.

We maken in het streefbeeld keuzes welke ontwikkelingen we in bepaalde gebieden als wenselijk zien en we dus willen faciliteren en welke ontwikkelingen we als niet wenselijk zien en dus niet faciliteren. Die verantwoordelijkheid willen we nemen met het oog op een robuuste ontwikkeling van ons landelijk gebied.

Hiermee zijn we ervan overtuigd dat we een bijdrage leveren aan een waardevolle ontwikkeling van de gemeente Barneveld, haar inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Samen willen we stap vooruit zetten.

Bennie Wijnne
Wethouder Ruimtelijke Ordening

INHOUD

VOORWOORD 3

1. INLEIDING 6
- Noodzaak 6
- Doel 7
- Positionering streefbeeld en toetsingskader landelijk gebied 2040 7
- Leeswijzer 7

2. OPBOUW STREEFBEELD: DRIE BASISLAGEN MET BIJBEHORENDE OPGAVEN 9
- Laag 1: Natuurlijk systeem 9
- Laag 2: Cultuurlandschappen 13
- Laag 3: Gebruik van de ruimte 15

3. STREEFBEELD LANDELIJK GEBIED 2040 18
- Streefbeeld 20
- Natuurlijk systeem 21
- Cultuurlandschappen 22
- Gebruik van de ruimte 22

4. DEELGEBIEDEN EN TOETSINGSKADER 24
- Verrassend Barneveld 26
- Ontmoeting stad en land 29
- Passend ondernemen 32
- Robuuste Veluwe 34

5. DOORKIJK EN VERVOLG 38

BEGRIPPENLIJST 40

1. INLEIDING

Hoe ziet de toekomst van het landelijk gebied van Barneveld eruit? Door de vele ontwikkelingen die voor een groot deel samenkomen in de Gelderse Vallei is het nodig om een gezamenlijk kompas te hebben dat inspireert en duidelijkheid schept over de toekomst van het landelijk gebied in Barneveld.

Ons **landelijk gebied** kent vele kwaliteiten: van grote waardevolle natuurgebieden en beekstructuren tot hechte gemeenschappen en waardevolle cultuurhistorische landschappen. De wisselwerking tussen de bestaande natuurlijke kwaliteiten en de manier waarop onze inwoners en ondernemers vormgeven aan de leefbaarheid en economie in het landelijk gebied maken dat het gebied een eigen identiteit heeft.

Aan ons de taak om deze identiteit te koesteren en tegelijkertijd toekomstbestendig te maken zodat we ook voor de toekomst een waardevol landelijk gebied behouden. De gemeente wil met dit **streefbeeld** en **toetsingskader** landelijk gebied richting geven aan de veranderingen, zekerheid bieden over de kwaliteit en leefbaarheid en actief bijdragen aan de toekomst van het landelijk gebied.

NOODZAAK

We bevinden ons in een tijd met vele veranderingen die gevolgen zullen hebben voor de inrichting en het gebruik van ons **landelijk gebied**. Hogere overheden sturen middels diverse programma's om specifieke gebiedsdoelen te behalen. Tegelijkertijd zijn we ook als gemeente bezig met het opstellen van een **Omgevingsvisie 2040**, die voor het totale grondgebied van Barneveld richting geeft aan de fysieke leefomgeving tot 2040. Er zijn twee redenen waarom we er nu voor kiezen om vooruitlopend op deze Omgevingsvisie een **streefbeeld** en **toetsingskader** voor het **landelijk gebied** op te stellen.

1. Ingrijpen rijksoverheid en provincie raakt het landelijk gebied van Barneveld

Met het **Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)** en met de **Uitvoering Aanpak Piekbelasters (UAPB)** als interventie door Rijk en provincie wordt aangestuurd op een niet vrijblijvende doelrealisatie op het gebied van stikstof, natuur herstel, water en klimaat. Met name hierdoor zal de impact op de landbouw als economische en sociaal culturele drager van het **landelijk gebied** in de gemeente Barneveld enorm zijn. Door de mogelijke grote impact van met name de UAPB en de mogelijkheid tot **functieverandering** is het verstandig om als gemeente op de korte termijn goed na te denken over de inrichting van het landelijk gebied.

2. De vitaliteit van het landelijk gebied staat onder druk

De toenemende strijd om de ruimte door verdergaande verstedelijking, recreatieve behoefte, extensivering van de landbouw én de gestapelde milieuproblematiek (waaronder stikstof) vragen om ruimtelijke keuzes. Niet alles kan overal.

DOEL

Met het **streefbeeld** en **toetsingskader** landelijk gebied biedt de gemeente Barneveld een visie voor het **landelijk gebied** met de volgende doelstellingen.

1. Een perspectief bieden aan de gebruikers van het landelijk gebied

De transitie van de landbouw(structuur) naar een toekomstbestendig voedselsysteem, gekoppeld aan een duurzame agrarische inrichting en gebruiksruimte.

2. De (door)ontwikkeling van het **natuurlijk systeem** en de **cultuurlandschappen**

Een veerkrachtig watersysteem en bodembeheer die ondersteunend zijn aan het vergroten van biodiversiteit, **klimaatadaptatie** en -mitigatie, agrarisch ondernemerschap en natuurbeheer.

3. Versterking van de **ruimtelijke kwaliteit**

Met ruimte voor (nieuwe) gebruiksfuncties welke passend zijn bij de kwaliteit en koers van het gebied.

POSITIONERING STREEFBEELD EN TOETSINGSKADER LANDELIJK GEBIED 2040

Zoals gezegd is dit **streefbeeld** vooruitlopend op de **Omgevingsvisie 2040** opgesteld. Het streefbeeld zal geïntegreerd worden in het hoofdspoor van de Omgevingsvisie 2040. Echter is het goed te benoemen dat dit streefbeeld niet op zichzelf staat. De basis voor het streefbeeld ligt in het **voorkeursscenario landelijk gebied** voor de Omgevingsvisie 2040, het **Regionaal Perspectief Landelijk Gebied (RPLG)** dat momenteel in ontwikkeling is en reeds bestaand beleid. Daarmee bouwen we voort op hetgeen we al in eerdere participatietrajecten hebben opgehaald en hebben onderzocht. Het streefbeeld is een belangrijk vertrekpunt bij het opstellen van en uitvoering geven aan het **Programma Waardevol Landelijk Gebied** (als instrument onder de omgevingswet) voor de gemeente Barneveld.

Voor een aantal beleidsterreinen hebben we al vastgesteld beleid. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat dit **streefbeeld** en **toetsingskader** het bestaande beleid en nieuw beleid in oprichting gaat vervangen. Het is juist bedoeld als bundeling van de verschillende beleidsstukken om nu richting te kunnen geven aan de acute vraagstukken die leven in het **landelijk gebied**. Dat betekent dat sommige beleidsterreinen meer gedetailleerd worden omschreven in het toetsingskader dan andere beleidsterreinen waar we al vastgesteld beleid voor kennen. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar het bevorderen van schonere lucht (waaronder fijnstofreductie), circulaire economie, biologische vormen van landbouw en het leveren van een bijdrage aan de energietransitie en CO^2-reductie.

LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 gaat in op de verschillende lagen van waarden en opgaven die structurerend zijn voor het opgestelde streefbeeld. Hoofdstuk 3 laat het totale streefbeeld voor het landelijk gebied op hoofdlijnen zien. Hoofdstuk 4 zoomt per deelgebied in op het streefbeeld en het voorlopig toetsingskader. Hoofdstuk 5 geeft een doorkijkje richting het vervolg van het streefbeeld en toetsingskader landelijk gebied.

Diverse begrippen in dit document zijn **dikgedrukt**. In de begrippenlijst achterin het document worden deze begrippen gedefinieerd.

2. OPBOUW STREEFBEELD:
DRIE BASISLAGEN MET BIJBEHORENDE OPGAVEN

De basis van het streefbeeld bestaat uit drie verschillende lagen die ons iets vertellen over het huidige en toekomstige gebruik en de waarden van het landelijk gebied. We onderscheiden de volgende lagen: het natuurlijk systeem, de cultuurlandschappen en het gebruik van de ruimte. Deze drie lagen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en bepalend in de afweging voor toekomstig grondgebruik.

In dit hoofdstuk gaan we in op de verschillende lagen en de **opgaven** die daarmee samenhangen. Dit is de basis voor de totstandkoming van het uiteindelijke **streefbeeld** en de deelgebieden in hoofdstuk 3 en 4.

LAAG 1: NATUURLIJK SYSTEEM

Het **natuurlijk systeem** draagt bij aan het leven van mens, dier en plant en zien we als natuurlijk kapitaal waarvan we afhankelijk zijn. Het is de basisconditie, de voorwaarde voor een leefbaar stedelijk en agrarisch **cultuurlandschap** waarin we duurzaam voedsel kunnen produceren, wonen, werken, recreëren en weersextremen kunnen opvangen. En waarvan natuur en biodiversiteit afhankelijk zijn. We onderscheiden het systeem van de droge **Veluwe** en de natte Gelderse Vallei.

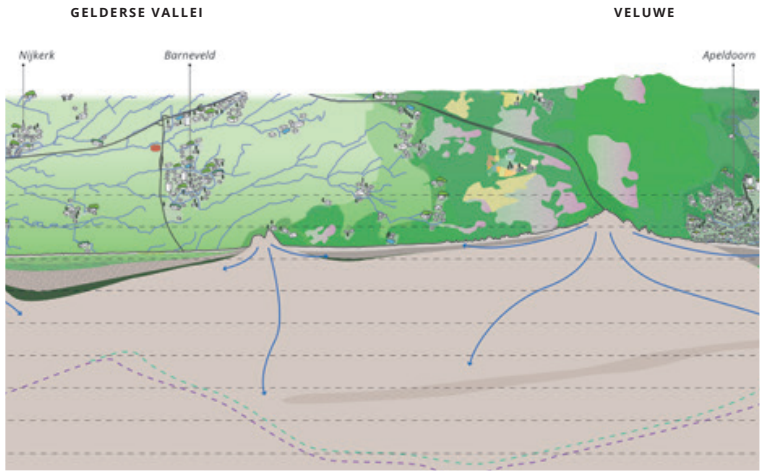
Veluwe

Het **natuurlijk systeem** van de droge hoge **Veluwe**, het beboste Veluwemassief en tevens **Natura 2000-gebied** is rijk aan reliëf van stuifzandvlaktes en smeltwaterafzettingen én is een belangrijk infiltratiegebied voor ons drinkwater, de grootste zoetwatervoorraad van Nederland en motor van de beken in de Gelderse Vallei.

Gelderse Vallei

Het stroomgebied van de Gelderse Vallei (met de deelstroomgebieden van de Esvelderbeek, de Kleine Barneveldse Beek, de Barneveldse beek en de Kleine Valkse beek) bestaat uit een gewelfde dekzandlaagte met natuurparels (het Valleilint) tussen de stuwwal van de **Veluwe** en de Utrechtse Heuvelrug. De afwisselende bodem van (ontgonnen) veen en natte en droge zandgronden veroorzaakt de regionale en lokale kwel van de stuwwal en de dekzandruggen. De beekdalen geven ruimte aan de van oost naar west afstromende beken (de Veldbeek, de Hoevelakense Beek, de Esvelderbeek, de Barneveldse Beek, de Modderbeek en de Moorster- en Modderbeek).

Op de doorsnede van de Veluwe en de Gelderse Vallei valt, naast de hoogteverschillen, de diversiteit van de diepere ondergrond op. De Veluwe is een infiltratiegebied van formaat, het grootste zoetwaterreservoir van Nederland. Het regenwater zijgt in op de hoge zandgronden van de Veluwe zodat op de flanken daarvan de beken kunnen ontspringen; dit noemen wij de brongebieden. Via diepe en ondiepe grondwaterbewegingen worden de omliggende gebieden gevoed met een constante stroom van water van uitstekende kwaliteit. Het vitaal houden van dit systeem is van groot (levens)belang.

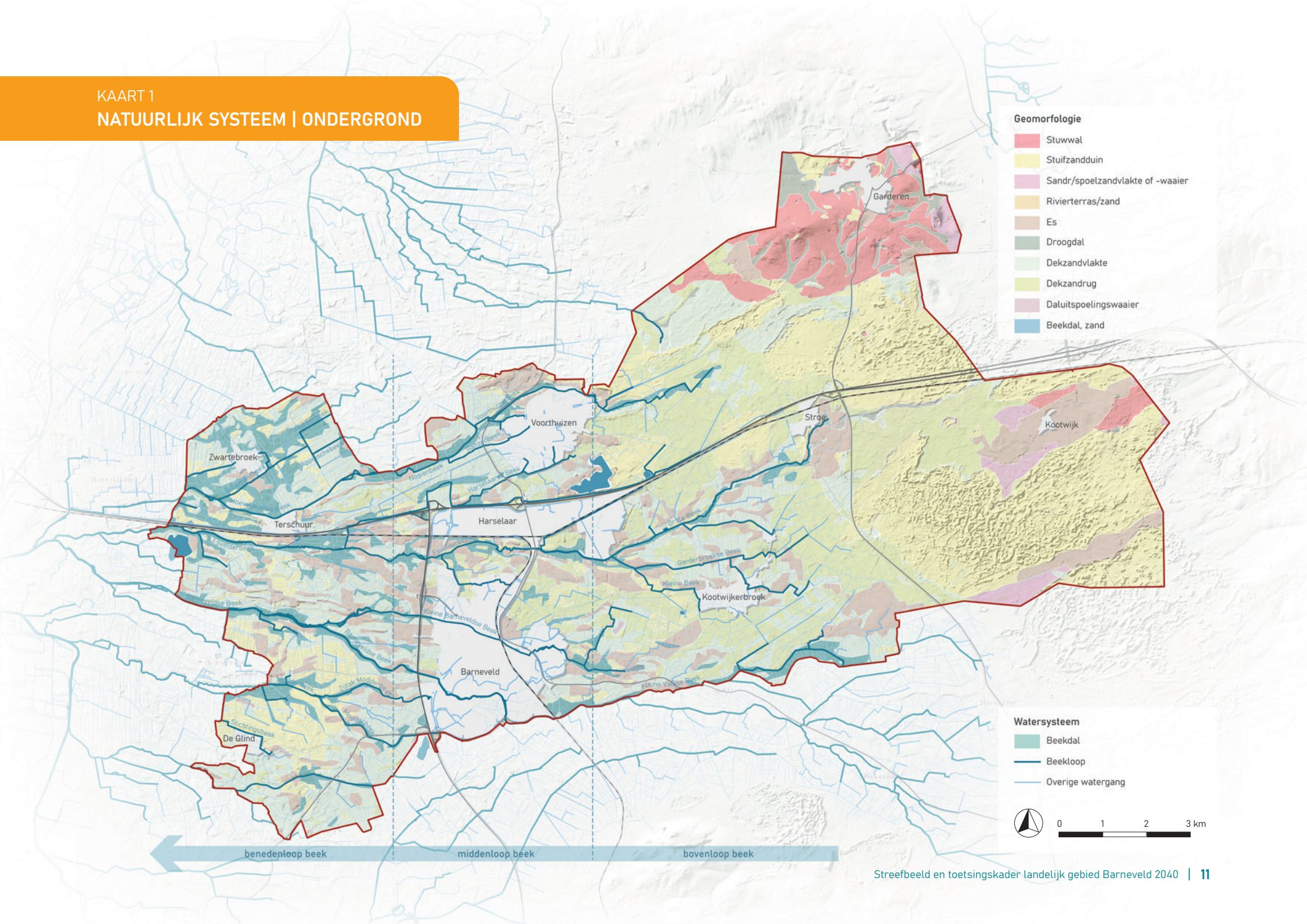
Bron: Blauwe Omgevingsvisie 2050, Waterschap Vallei en Veluwe (bewerkt).

De opgaven die we hebben voor het natuurlijk systeem zijn:

1. **Natuur- en systeemherstel** van de **Veluwe**: stikstofreductie als hoofdopgave, naast het langer vasthouden van water in de brongebieden en passend grondgebruik in de overgangszone van Veluwe naar Vallei;
2. Robuuste groene verbindingen: regionale doorontwikkeling van het **Groene Valleilint**;
3. **Klimaatadaptief** en robuust watersysteem door beekdalontwikkeling: bovenstrooms meer water gaan vasthouden en benedenstrooms meer ruimte geven aan water, zowel in de kernen als in het **landelijk gebied**;
4. **Groen-blauwe dooradering** door aanleg van een fijnmazig en biodivers netwerk van **landschapselementen**, passend bij de ecologie en de identiteit van het **cultuurlandschap**.

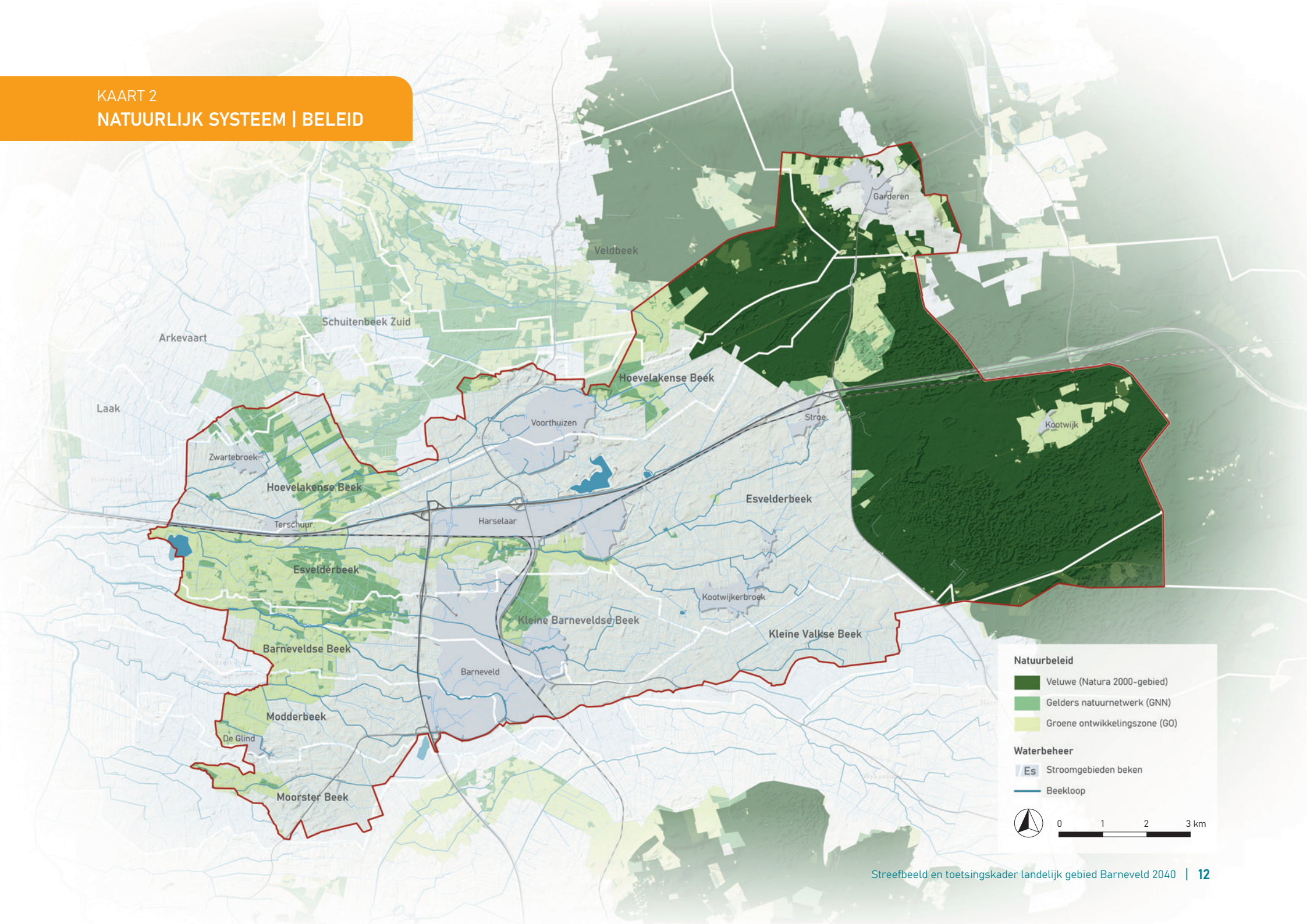
KAART 1

NATUURLIJK SYSTEEM | ONDERGROND

KAART 2

NATUURLIJK SYSTEEM | BELEID

LAAG 2: CULTUURLANDSCHAPPEN

De **cultuurlandschappen** weerspiegelen de wijze waarop de mens in de tijd is omgegaan met het **natuurlijk systeem** van bodem, water en reliëf. De ontginning van gebieden heeft bijgedragen aan het ontstaan van cultuurlandschappen met een eigen identiteit en **gebiedswaarden**: cultuurhistorisch, landschappelijk, esthetisch, economisch, ecologisch en recreatief.

In Barneveld onderscheiden we zes verschillende **cultuurlandschappen** die mede ordenend zijn in de ontwikkeling van het **landelijk gebied** en waaraan we waarde hechten:

1. Bos- en heidelandschap
2. Essen en –brinkdorpenlandschap
3. Kampenlandschap
4. Heideontginningenlandschap
5. Broekontginningenlandschap
6. Veenontginningenlandschap

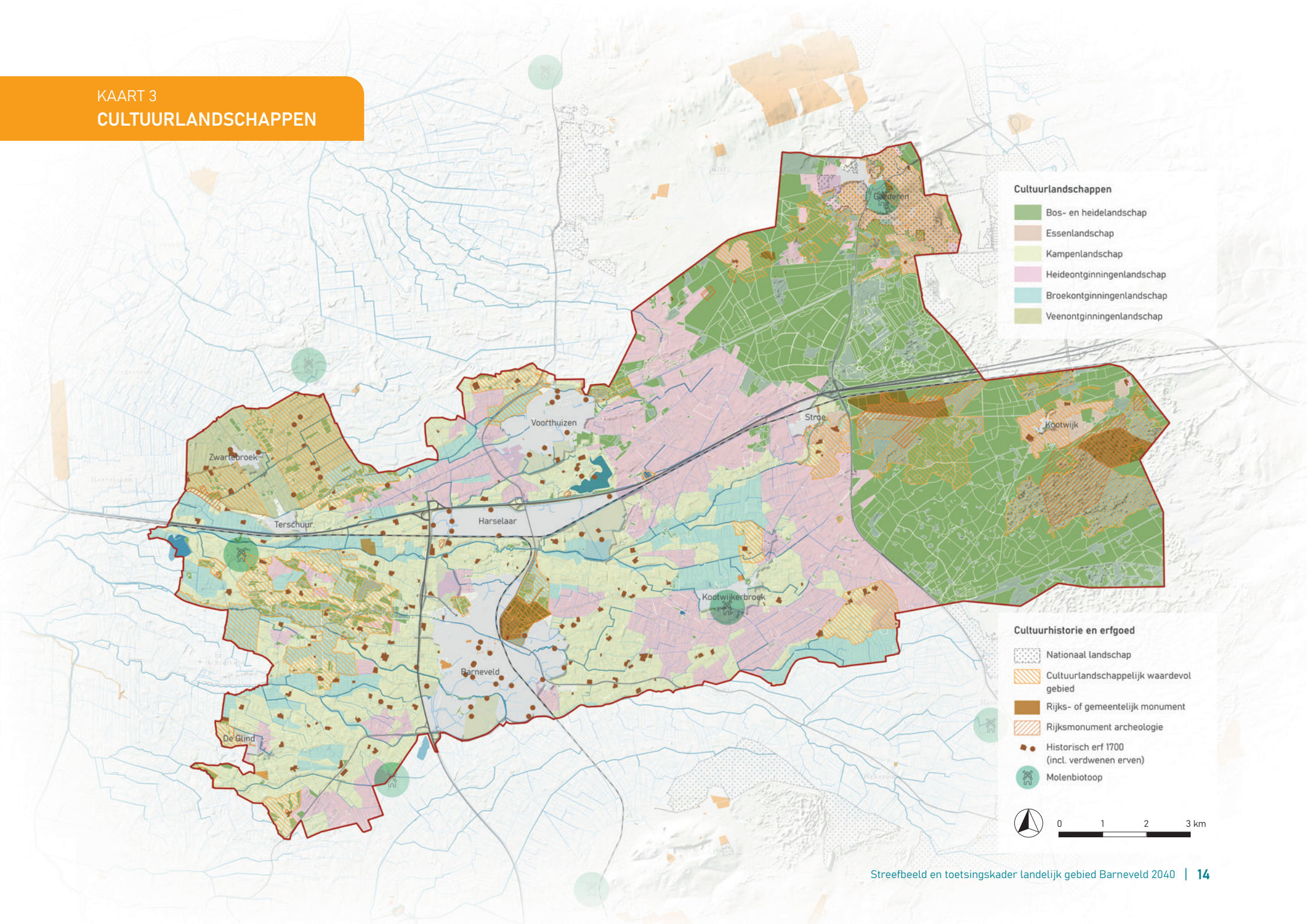
De opgaven die we hebben voor de cultuurlandschappen zijn:

1. Behoud door ontwikkeling van waardevolle **cultuurlandschappen** en -gebieden:
    a. Versterken van de bestaande cultuurhistorische en landschappelijke waarden en van structuur- en beeldbepalende elementen. De ontwikkeling van **beekdalen** in de Gelderse Vallei is hier een belangrijk onderdeel van;
    b. Herstel van 'verdwenen' cultuurhistorische en/of structuurbepalende **landschapselementen**, die tevens een bijdrage kunnen leveren aan een **groen-blauw** en ecologisch netwerk dat bijdraagt aan **klimaatadaptatie** en biodiversiteit.
2. Ontwikkeling van eigentijdse landschappen in de **hoogdynamische gebieden** op basis van stapeling van meervoudige **opgaven**.

KAART 3

CULTUURLANDSCHAPPEN

LAAG 3: GEBRUIK VAN DE RUIMTE

De derde laag is een weerspiegeling van het huidig menselijk handelen. Het geeft weer hoe de inwoners en ondernemers van Barneveld gebruikmaken van de ruimte voor wonen, werken, landbouwkundig gebruik en recreatie.

Op hoofdlijnen is de ruimte van het **landelijk gebied** als volgt bestemd en ingericht:

1. De **Veluwe** als natuurgebied (bos, heide en stuifduin) met een recreatief netwerk en de dorpskernen Garderen en Kootwijk.
2. Het agrarisch gebied met veelal intensieve veehouderijbedrijven nabij de Veluwe (rondom Kootwijkerbroek en Stroe) en **grondgebonden veehouderijen** ten westen van de kern Barneveld.
3. Het stedelijk uitloopgebied rondom de verschillende dorpskernen. In deze randzones komen een verscheidenheid aan functies voor, veelal gericht op wonen, werken en recreatie.
4. De landgoederen, met name ten westen van de kern Barneveld.
5. De recreatieclusters met verblijfsrecreatieve en dagrecreatieve voorzieningen nabij Voorthuizen en Garderen.
6. De infrastructuur: de A1, de A30 en de spoorlijnen als bepalende infrastructurele assen.

De opgaven die we hebben voor het gebruik van de ruimte zijn:

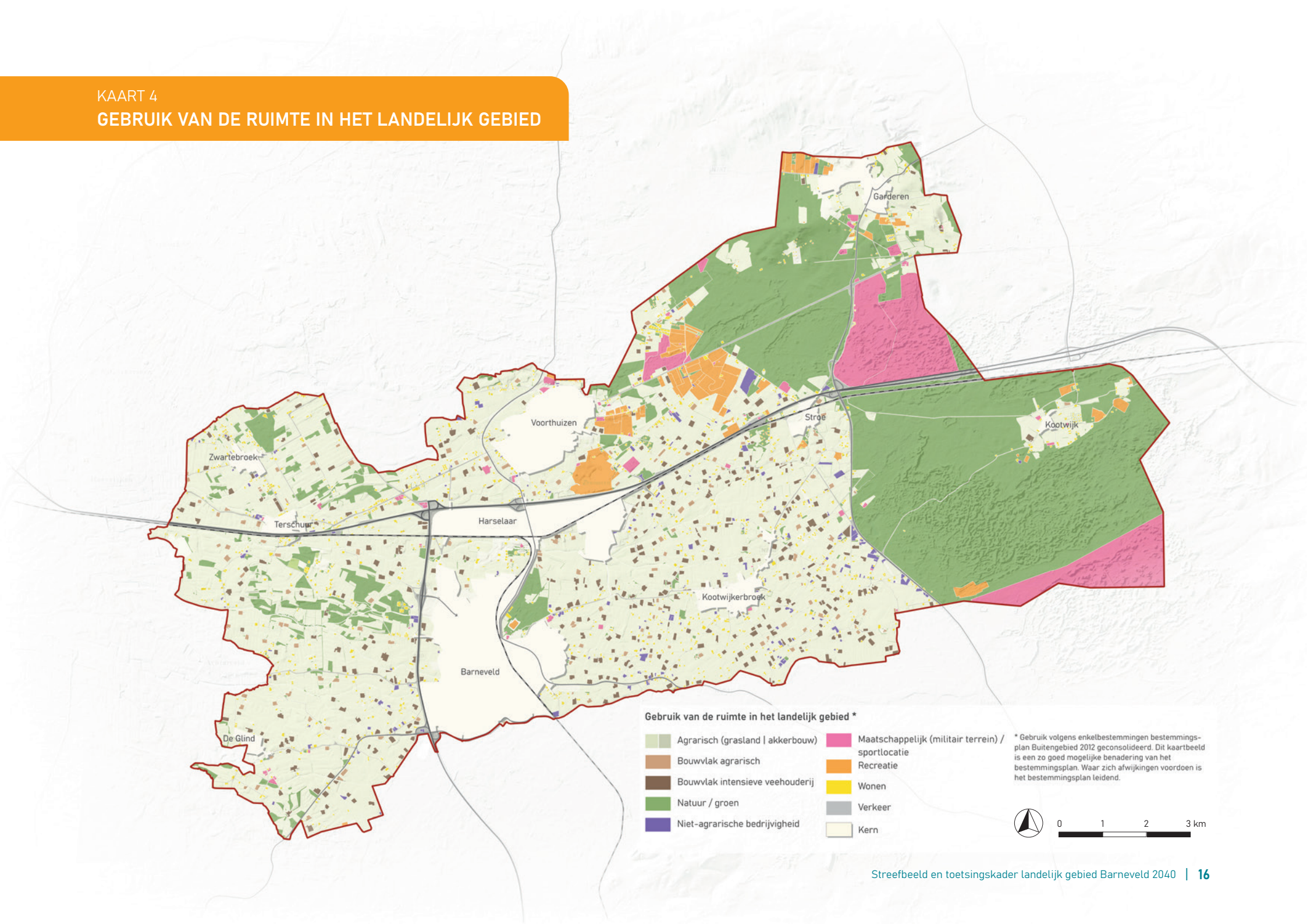
1. Perspectief en keuze bieden aan agrariërs: ontwikkelingsmogelijkheden voor toekomstig landbouwkundig gebruik en voor de locatie.
2. Versterking van **ruimtelijke kwaliteit**: regie op een goede ruimtelijke en functionele samenhang van verschillende gebruiksfuncties in het **landelijk gebied**.

Deze drie basislagen inclusief de bijbehorende **opgaven** zijn de basis voor de koersbepaling van het **landelijk gebied**. Deze koersbepaling is in de volgende hoofdstukken uitgewerkt in een **streefbeeld** op hoofdlijnen en een **toetsingskader** per deelgebied.

KAART 4

GEBRUIK VAN DE RUIMTE IN HET LANDELIJK GEBIED

3. STREEFBEELD LANDELIJK GEBIED 2040

Het streefbeeld geeft koers en richting aan de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied tot 2040. De drie basislagen en de bijbehorende opgaven en waarden (economisch, sociaal, ecologisch en cultureel) liggen hieraan ten grondslag. In het streefbeeld wordt uitgegaan van regie op de ruimte door middel van sturing op ontwikkelingen in vier deelgebieden.

In het **streefbeeld** op hoofdlijnen, dat op kaart 5 wordt afgebeeld en in dit hoofdstuk wordt toegelicht, komen verschillende ruimtelijke (beleids)**opgaven** bij elkaar. Per basislaag wordt aangegeven hoe de opgaven invulling krijgen.

Het volgende hoofdstuk zal dieper inzoomen op de vier deelgebieden en hun mogelijkheden. Dit vormt het **toetsingskader**: het beoordelingskader voor toekomstige initiatieven en aanvragen voor **functieverandering**. De combinatie van de drie basislagen, gekoppeld aan de **opgaven** in het landelijk gebied, vragen namelijk om een ruimtelijk en functioneel handelen gericht op **gebruikswaarde, toekomstwaarde en belevingswaarde**. Vanuit deze gedachte zijn we gekomen tot een **streefbeeld** dat uitgaat van sturing van de opgave in vier deelgebieden:

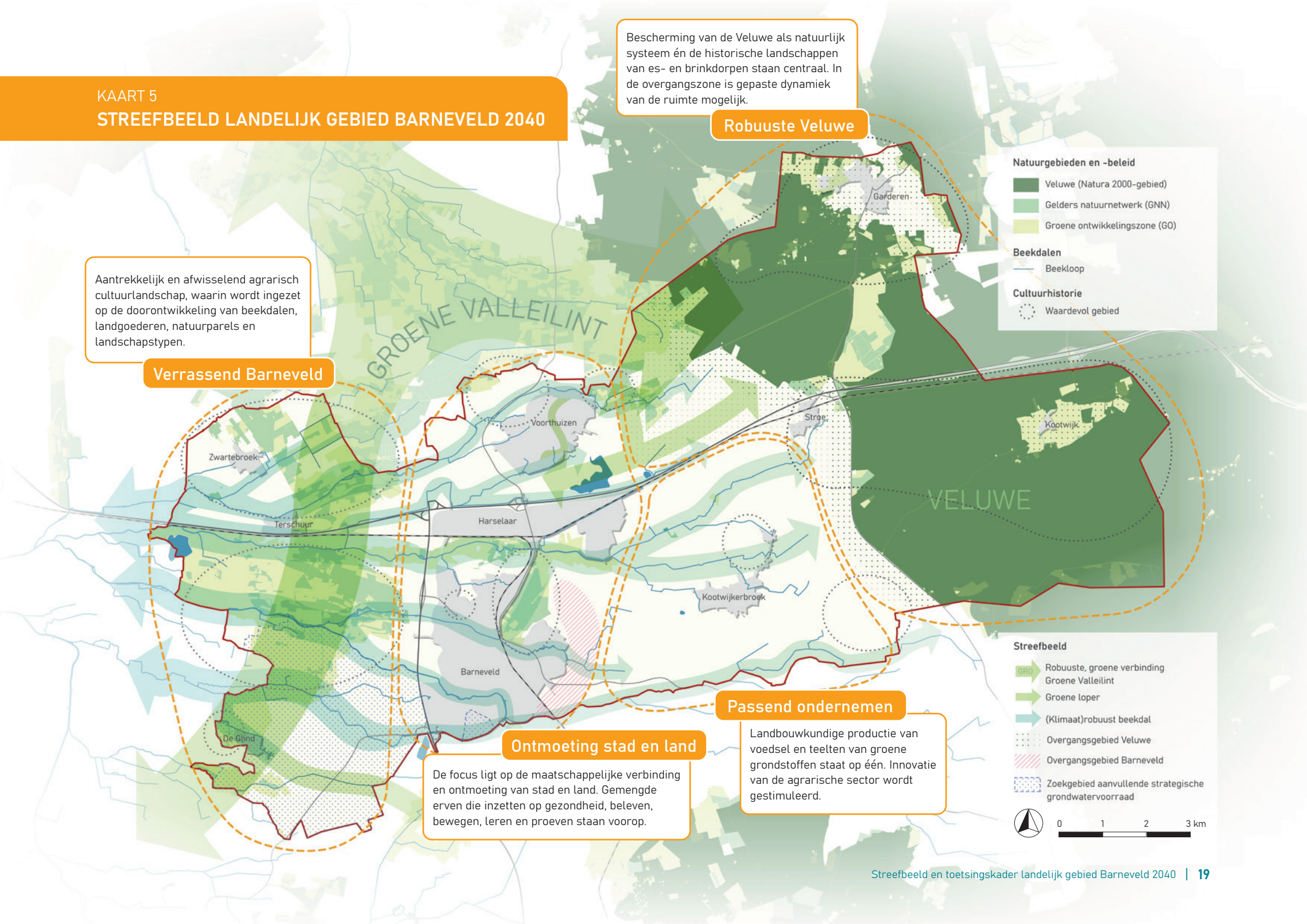
1. Verrassend Barneveld
2. Ontmoeting stad en land
3. Passend ondernemen
4. Robuuste Veluwe.

Met deze indeling in deelgebieden houden we rekening met de gewenste samenhang tussen het **natuurlijk systeem**, de **cultuurlandschappen** en het huidige en toekomstige ruimtelijk gebruik. Ieder deelgebied heeft eigen **opgaven**, een eigen dynamiek en een eigen ruimtelijke samenhang en **ruimtelijke kwaliteit**.

KAART 5

STREEFBEELD LANDELIJK GEBIED BARNEVELD 2040

STREEFBEELD

Het **streefbeeld** op hoofdlijnen bestaat enerzijds uit aspecten uit de huidige situatie die we willen behouden en versterken en anderzijds uit aspecten die we willen ontwikkelen. Op deze pagina worden deze aspecten, de legenda-eenheden van kaart 5, nader toegelicht.

Huidige situatie: behouden en versterken

Natuurgebieden en -beleid

De **Veluwe** bestaat uit een beboste stuwwal en is tevens kerngebied natuur: **Natura 2000-gebied**. Het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO) betreffen de natuurgebieden en gewenste ecologische verbindingen die beleidsmatig en planologisch onder het GNN en de GO vallen (voorheen aangeduid als EHS: Ecologisch Hoofdstructuur). Naast het GNN en de GO is de beleidsontwikkeling het robuuster maken van bestaande natuurgebieden en ecologische verbindingen, waaronder het Groene Valleilint (gedeeltelijk onderdeel van de GNN).

Beekdalen

Gebieden die geomorfologisch en aardkundig op basis van het natuurlijk systeem aangemerkt zijn als beekdal. **Beekdalen** zijn langgerekte laagtes in het dekzand waar de beken afwateren tussen dekzandruggen.

Cultuurhistorie

De waardevol gebieden betreffen gebieden met een historische en culturele ‘schatkist’, bestaande uit diverse waarden (archeologisch, cultuurhistorisch, landschappelijk en cultureel).

Streefbeeld: ontwikkelen

Robuuste, groene verbinding Groene Valleilint

De beleidsontwikkeling van Rijk en provincies voor de Gelderse Vallei is gericht op het robuuster maken van het Groene Valleilint als ecologische verbinding tussen **Veluwe** en Utrechtse Heuvelrug. In ons streefbeeld moet het niet alleen gaan om natuur(herstel), maar juist om het bieden van een ontwikkelperspectief aan natuurinclusieve landbouw en recreatief medegebruik.

Groene loper

Ontwikkeling van een aantal groene, aantrekkelijke verbindingen voor recreatief medegebruik, aansluitend op de dorpskernen en beekdalen.

(Klimaat)robuust beekdal

Gebieden die vanuit beleidsontwikkeling en natuurlijke potentie de oplossing kunnen bieden voor de **opgave** van **klimaatadaptatie**. Robuuste watersystemen kunnen tegen een stootje in tijden van weersextremen en worden nadrukkelijk gekoppeld aan de oost-west structuur van de beken.

Overgangsgebied Veluwe

Nader uit te werken, fluïde overgangsgebied, bijdragend aan het natuurherstel van de **Veluwe** dat voorziet in maatwerk in functiegebruik.

Overgangsgebied Barneveld

Gebied ten zuid-oosten van de kern Barneveld waar verschillende ruimtevragende functies vanuit stedelijk en landelijk programma samen gaan komen. Een integrale uitwerking en afweging is hier nodig.

Zoekgebied aanvullende strategische grondwatervoorraad

Gebied dat beleidsmatig is aangeduid als mogelijke toekomstige grondwatervoorraad en drinkwaterwinning. De definitieve uitkomsten en begrenzing bepalen uiteindelijk het maatwerk in grondgebruik en activiteit.

NATUURLIJK SYSTEEM

Het streven voor 2040 is gericht op:

- **Het beschermen en borgen van de Veluwe als natuurlijk systeem.**
  - Bijdragen aan het gewenste natuurherstel binnen en buiten het **Natura 2000-gebied** en specifiek in het **overgangsgebied Veluwe**. In dit overgangsgebied zetten we in op extensief grondgebruik. De mate van dynamiek van gebruiksfuncties wordt er ingegeven door de nabijheid van de **Veluwe** als Natura 2000-gebied. Nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan natuurherstel en het langer vasthouden van water in de bodem.
  - Versterken van natuurlijke gradiënten in de **Veluwe** randzone, onder andere door het langer vasthouden van water, het creëren van zachte overgangen, het toevoegen van mantelvegetatie en de verandering van intensief landbouwkundig grondgebruik naar passend en extensiever, natuurinclusief grondgebruik.

- **De ontwikkeling van een robuust en klimaatadaptief watersysteem in de deelstroomgebieden van de beken.**
  - De toekomstige inrichting van het watersysteem zal met name gericht zijn op schoon en voldoende water, **klimaatadaptatie** (het opvangen van weersextremen: piekbuien, droogte, hittestress) en biodiversiteit.
  - Gericht langer vasthouden, vertraagd afvoeren en waar nodig periodiek laten overstromen en/of bergen van water in beekdalen en/of ingerichte retentiegebieden.
  - Aanpassing van het beekprofiel met ruimte voor meandering, beekbegeleidende soortenrijke beplanting, plasdrasgebieden en oevervegetatie, passend binnen de morfologie van het beekdal van boven-, midden- en benedenloop.
  - Duurzaam agrarisch (en stedelijk) bodem- en waterbeheer: in balans brengen van het grondgebruik, afstemmen met het natuurlijk watersysteem en aanvullen van de grondwatervoorraad.
  - Water als verbindend element inzetten als ecologische verbinding en/of schakel in het netwerk van recreatief medegebruik.

- **Het verbinden en verder ontwikkelen van natuurparels in het Groene Valleilint.**
  - Benutten van condities in het natuurlijk systeem, bodem, water en reliëf, het onderling verbinden (opheffen van isolatie) van bestaande natuurparels en landschapsecologisch herstel van biodiversiteit door de aanleg van een kleinschalig **groen-blauw netwerk**.
  - Het bieden van ruimte aan het versterken en/of ontwikkelen van landgoederen en buitenplaatsen met een aanzienlijk aandeel natuurinclusief en/of extensief grondgebonden landbouwkundig gebruik.

CULTUURLANDSCHAPPEN

Het streven voor 2040 is gericht op:

- **Het versterken van de identiteit van het landschapstype gericht op landschapsecologisch herstel en beleving van het (agrarisch) cultuurlandschap.**
  - Aanleg van een fijnmazig **groen-blauw netwerk** van **landschapselementen** (bos/houtsingels/bloemrijke weide/hooilanden).

- **Het faciliteren van functies en initiatieven die aantoonbaar een bijdrage leveren aan het versterken van de identiteit en aansluiten bij de kenmerken en samenhang van het agrarisch cultuurlandschap.**

- **Het creëren van nieuwe landschappen met ruimtelijke kwaliteit.**
  - Woon-werk-ontspanningslandschappen waaronder het **overgangsgebied Barneveld**, (deelgebied 'Ontmoeting stad en land').
  - Innovatief en modern agrarisch landschap (deelgebied 'Passend ondernemen').

GEBRUIK VAN DE RUIMTE

Het streven voor 2040 is gericht op:

- **Het bieden van ruimte en perspectief voor de landbouw.**
  - Landbouwkundig gebruik als drager van het buitengebied is het uitgangspunt.
  - De mogelijkheden van het agrarisch bedrijf worden bepaald door de kenmerken van het gebied en de ligging van het agrarisch bedrijf in het **natuurlijk systeem**.

- **Het faciliteren van nieuwe economische dragers (wonen, zorg, recreatie, niet-agrarisch, duurzame energie).**
  - Nieuwe initiatieven zijn kleinschalig. Ontwikkelingsmogelijkheden worden bepaald op basis van de aanwezige waarden in het gebied en de geboden ruimte aan de landbouw.
  - Woon- en werkfuncties zoveel mogelijk aangrenzend en/of nabij bestaande dorpskernen mogelijk maken.

- **Het faciliteren van recreatief medegebruik.**
  - Mogelijk maken door een logische koppeling te zoeken met het herstel van het **natuurlijk systeem**, zoals bij de ontwikkeling van beekdalen, de Veluwerand, het **Groene Valleilint** en/of groene lopers in en nabij stedelijk gebied, de dorpskernen en/of bestaande recreatieterreinen.

4. DEELGEBIEDEN EN TOETSINGSKADER

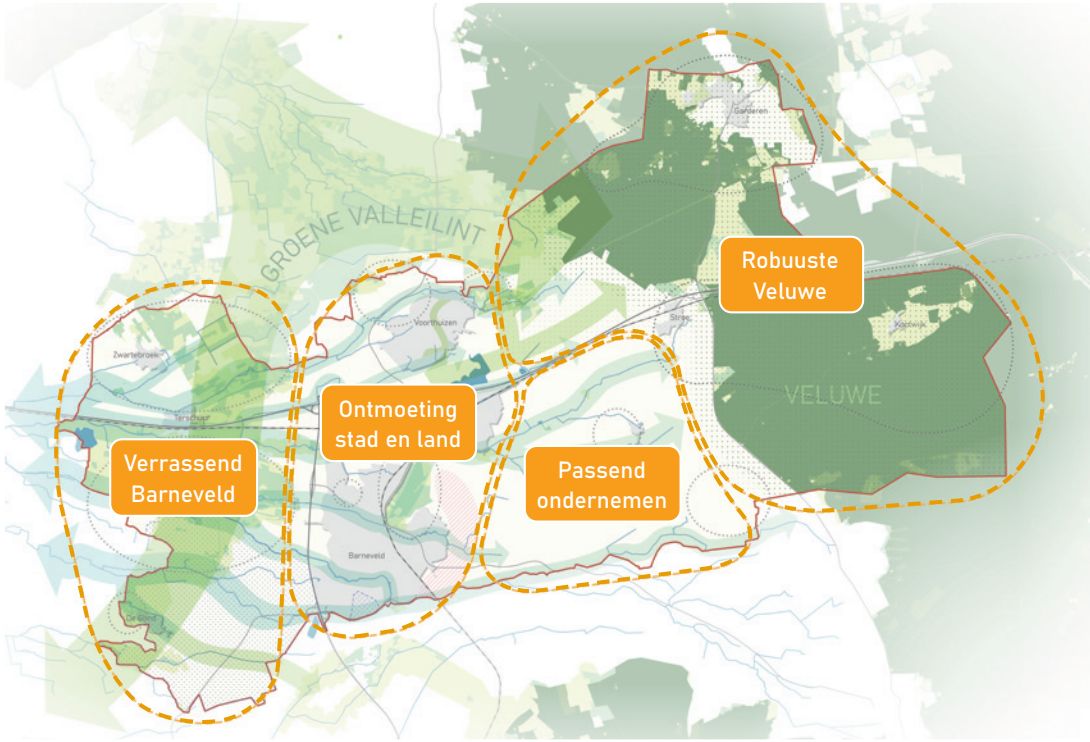
Om meer houvast te bieden bij ontwikkelingen in het buitengebied zoomen we in dit hoofdstuk verder in op de vier deelgebieden: 'Verrassend Barneveld', 'Ontmoeting stad en land', 'Passend ondernemen' en 'Robuuste Veluwe'. Per deelgebied gaan we in op het algemene streefbeeld en wordt per thema aangegeven wat de criteria zijn.

Algemene uitgangspunten:

1. Bestaande situaties worden gerespecteerd.
2. Alle ontwikkelingen moeten bijdragen aan het versterken van het **natuurlijk systeem** en het **cultuurlandschap**.
3. De beoordeling van een ontwikkeling wordt altijd integraal per locatie afgewogen. Naast dit **streefbeeld** en het **toetsingskader** zijn alle andere beleidsstukken, programma's en verordeningen van toepassing.

Voor het landbouwkundig gebruik gelden, aanvullend, de volgende algemene uitgangspunten:

4. We zetten in op innovatie van agrarische bedrijvigheid.
5. We zetten in op extensivering van veehouderijen.
6. **Glastuinbouw** wordt in de hele gemeente uitgesloten.

Vier deelgebieden

Verrassend Barneveld

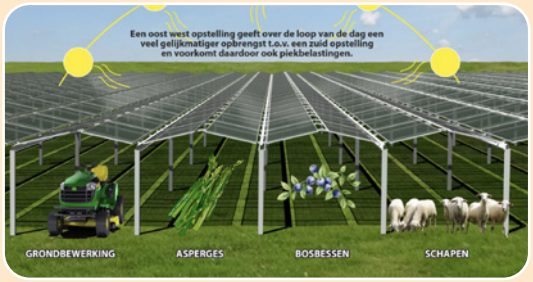

Passend ondernemen

Ontmoeting stad en land

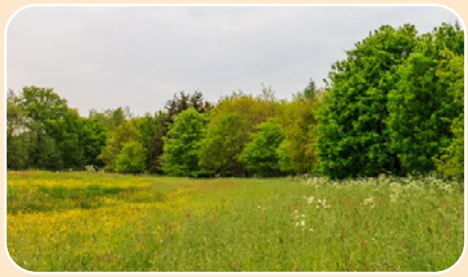

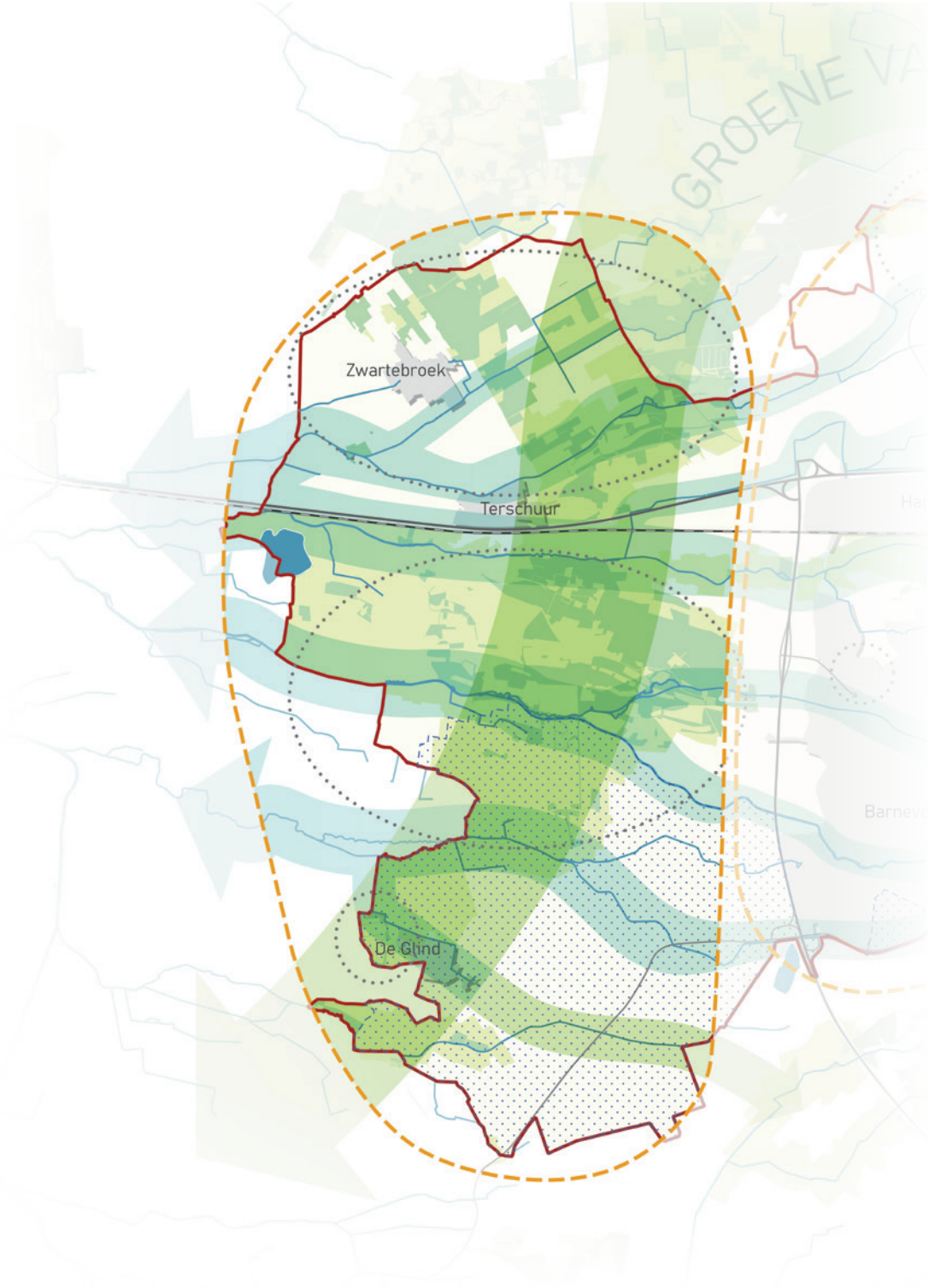
Robuuste Veluwe

VERRASSEND BARNEVELD

Aantrekkelijk en afwisselend agrarisch **cultuurlandschap**, waarin wordt ingezet op de doorontwikkeling van beekdalen, landgoederen, natuurparels en landschapstypen.

Natuurlijk systeem

Wat willen we?

- ✓ Versterken van de aanwezige natuurwaarden binnen het **Groene Valleilint**.
- ✓ Ruimte voor en inpassing van de benedenloop van de beekdalen door aanpassing van de beekprofielen ten behoeve van meandering, verbreding en/of periodieke overstroming en waterretentie.
- ✓ Natuurvriendelijke oevers met opgaande, beekbegeleidende beplanting.

Cultuurlandschap

Wat willen we?

- ✓ Behoud en doorontwikkeling van de ruimtelijke samenhang en ecologie van de bestaande **cultuurlandschappen**.
- ✓ (Door)ontwikkeling van (nieuwe) landgoederen.
- ✓ Herstel van het **cultuurlandschap** rondom De Glind.

Agrarische bedrijvigheid

Wat willen we?

- ✓ Alle vormen van grondgebonden landbouw.
- ✓ Extensief (agrarisch) grondgebruik in het (na onderzoek) te begrenzen zoekgebied ten zuiden van de dorpskern Barneveld en De Glind.

Wat willen we niet?

- × Nieuwvestiging, verplaatsing of omschakeling van/naar **niet-grondgebonden veehouderijen**.
- × Groeiruimte voor niet-grondgebonden veehouderijen.
- × Niet-agrarische nevenactiviteiten groter dan 300 m².

Niet-agrarische bedrijvigheid

Wat willen we?

- ✓ Nieuwe niet-agrarische bedrijvigheid mits deze:
  - gerealiseerd wordt in de kernrandzone, binnen een cluster van woningen of op een voormalige agrarische bedrijfslocatie;
  - niet meer dan 500 m² bedrijfsbebouwing (in vloeroppervlakte) heeft;
  - niet meer dan 100 m² buitenopslag heeft;
  - maximaal milieucategorie 2.
- ✓ Handhaven van bestaande niet-agrarische bedrijvigheid, maar geen groeiruimte bieden boven het gestelde maximum.

Wonen

Wat willen we?

- ✓ Nieuwe (**functieveranderings**)woningen vinden bij voorkeur een plek in deelgebied 'Ontmoeting stad en land'. Eventueel vinden zij een plek binnen deelgebied 'Verrassend Barneveld', mits in de kernrandzone, binnen een cluster van woningen of op een voormalige agrarische bedrijfslocatie.
- ✓ Nieuwe landgoederen.

Welzijn, ondersteuning en zorg

Wat willen we?

- ✓ Mogelijk maken van nieuwe initiatieven voor welzijn, ondersteuning en zorg (in combinatie met andere gebruiksfuncties).

Recreatie

Wat willen we?

- ✓ Nieuw kleinschalig, recreatief gebruik al dan niet in combinatie met andere gebruiksfuncties.
- ✓ Onder voorwaarden uitbreiding van bestaande (verblijfs)recreatieve functies.
- ✓ Inzetten op het uitbreiden van het recreatief routenetwerk.
- ✓ Nieuwe initiatieven die inzetten op sport, ontspanning, cultuur, bewegen en ontmoeten in de kernrandzone.

Energie opwek en vastleggen CO^2

Wat willen we?

- ✓ Onder voorwaarden vezelteelten.
- ✓ De aanleg van bos ten behoeve van het vastleggen van CO^2.

ONTMOETING STAD EN LAND

De focus ligt op de maatschappelijke verbinding en ontmoeting van stad en land. Gemengde erven die inzetten op gezondheid, beleven, bewegen, leren en proeven staan voorop.

Natuurlijk systeem

Wat willen we?

- ✓ Inzetten op een groene overgangszones tussen de stedelijke gebieden.
- ✓ Ruimte geven aan de beken.
- ✓ Een meanderende middenloop met overstromingsmogelijkheden en waterretentie.
- ✓ Natuurvriendelijke oevers met opgaande, beekbegeleidende beplanting.

Cultuurlandschap

Wat willen we?

- ✓ Versterken van het beek(dal)landschap als groen-blauwe structuurdrager.
- ✓ Integrale uitwerking van het **overgangsgebied Barneveld** voor de verschillende ruimtelijke **opgaven**, zowel landelijk als stedelijk.

Agrarische bedrijvigheid

Wat willen we?

- ✓ Alle vormen van grondgebonden landbouw.
- ✓ Innovatie van de niet-grondgebonden agrarische bedrijvigheid.
- ✓ Multifunctionele landbouw rond de kernen, zoals landbouw in combinatie met beweging, gezondheid, beleving, leren of proeven. Daarbij streven we naar korte voedselketens.

Wat willen we niet?

- × Nieuwvestiging, verplaatsing of omschakeling van/naar **niet-grondgebonden veehouderijen**.
- × Groeiruimte voor veehouderijen, tenzij noodzakelijk in het kader van dierenwelzijn.
- × Niet-agrarische nevenactiviteiten, anders dan behorend bij multifunctionele landbouw.

Niet-agrarische bedrijvigheid

Wat willen we?

- ✓ Nieuwe niet-agrarische bedrijvigheid mits deze:
  - inzet op beweging, gezondheid, beleving, leren of proeven;
  - gerealiseerd wordt in de kernrandzone, binnen een cluster van woningen of op een voormalige agrarische bedrijfslocatie;
  - niet meer dan 500 m² bedrijfsbebouwing (in vloeroppervlakte) heeft;
  - niet meer dan 100 m² buitenopslag heeft;
  - maximaal milieucategorie 2.
- ✓ Handhaven van bestaande niet-agrarische bedrijvigheid, maar geen groeiruimte bieden boven het gestelde maximum.

Wonen

Wat willen we?

- ✓ Nieuwe (**functieveranderings**)woningen (in het bijzonder **collectieve woonvormen**) in de kernrandzone, binnen een cluster van woningen of op een voormalige agrarische bedrijfslocatie. Dit deelgebied leent zich ten opzichte van de andere deelgebieden het beste voor nieuwe (functieveranderings)woningen.

Welzijn, ondersteuning en zorg

Wat willen we?

- ✓ Mogelijk maken van nieuwe initiatieven voor welzijn, ondersteuning en zorg (in combinatie met andere gebruiksfuncties).

Recreatie

Wat willen we?

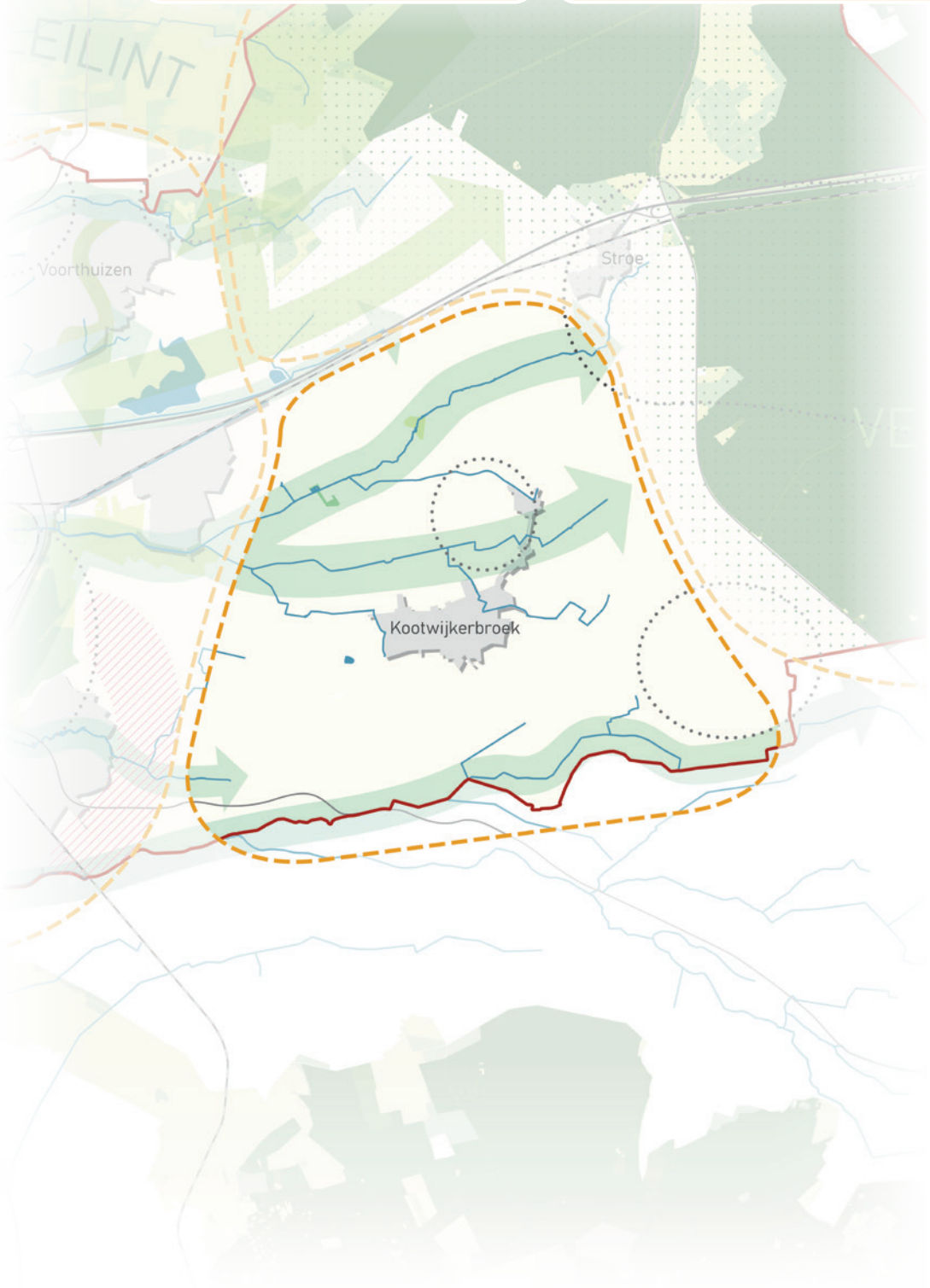
- ✓ Nieuw kleinschalig, recreatief gebruik in combinatie met andere gebruiksfuncties.
- ✓ Onder voorwaarden uitbreiding van bestaande (verblijfs)recreatieve functies.
- ✓ Inzetten op het realiseren van ontbrekende schakels in het recreatief routenetwerk en op het verfijnen van dit netwerk.
- ✓ Nieuwe initiatieven die inzetten op sport, ontspanning, cultuur, bewegen en ontmoeten in de kernrandzone.

Energie opwek en vastleggen CO^2

Wat willen we?

- ✓ Onder voorwaarden vezelteelten.
- ✓ De aanleg van bos ten behoeve van het vastleggen van CO^2.

PASSEND ONDERNEMEN

Landbouwkundige productie van voedsel en teelten van groene grondstoffen staat op één. Innovatie van de agrarische sector wordt gestimuleerd.

Natuurlijk systeem

Wat willen we?

- ✓ Het langer vasthouden van water en vertraagde afvoer via bodem en beek.
- ✓ Ontwikkeling van beekbegeleidende beplanting.

Cultuurlandschap

Wat willen we?

- ✓ Behoud en doorontwikkeling van de ruimtelijke samenhang en ecologie van de bestaande **cultuurlandschappen**.
- ✓ Ontwikkeling van een eigentijds, agrarisch landschap.

Agrarische bedrijvigheid

Wat willen we?

- ✓ Alle vormen van agrarische bedrijvigheid.
- ✓ Nieuwvestiging, extensivering en omschakeling van agrarische bedrijven.

Wat willen we niet?

- × Nieuwvestiging van nevenactiviteiten die belemmerend zijn voor de agrarische bedrijvigheid.
- × Niet-agrarische nevenactiviteiten groter dan 300 m^2.

Niet-agrarische bedrijvigheid

Wat willen we?

- ✓ Nieuwe **niet-agrarische bedrijvigheid** mits deze:
  - gerealiseerd wordt in de kernrandzone;
  - niet meer dan 500 m² bedrijfsbebouwing (in vloeroppervlakte) heeft;
  - niet meer dan 100 m² buitenopslag heeft;
  - maximaal milieucategorie 3.1.
- ✓ Handhaven van bestaande niet-agrarische bedrijvigheid, maar geen groeiruimte bieden boven het gestelde maximum.

Wonen

Wat willen we?

- ✓ Nieuwe (**functieveranderings**)woningen vinden bij voorkeur een plek in deelgebied 'Ontmoeting stad en land'. Eventueel vinden zij een plek binnen deelgebied 'Passend ondernemen', mits in de kernrandzone.
- ✓ Een tweede bedrijfswoning in de vorm van een woongebouw.

Wat willen we niet?

- ✓ **Functieverandering** van een agrarisch bedrijf naar 'wonen', indien het nieuwe bestemmingsvlak 'wonen' op minder dan 50 meter afstand van een naastgelegen agrarisch bouwvlak komt te liggen.

Recreatie

Wat willen we?

- ✓ Nieuw kleinschalig, recreatief gebruik als nevenactiviteit bij een agrarisch bedrijf.
- ✓ Inzetten op doorontwikkeling van het recreatieve routenetwerk gekoppeld aan het toekomstige, **groen-blauwe netwerk**.
- ✓ Nieuwe initiatieven die inzetten op sport, ontmoeting, cultuur, bewegen en ontmoeten in de kernrandzone.

Energie opwek en vastleggen CO^2

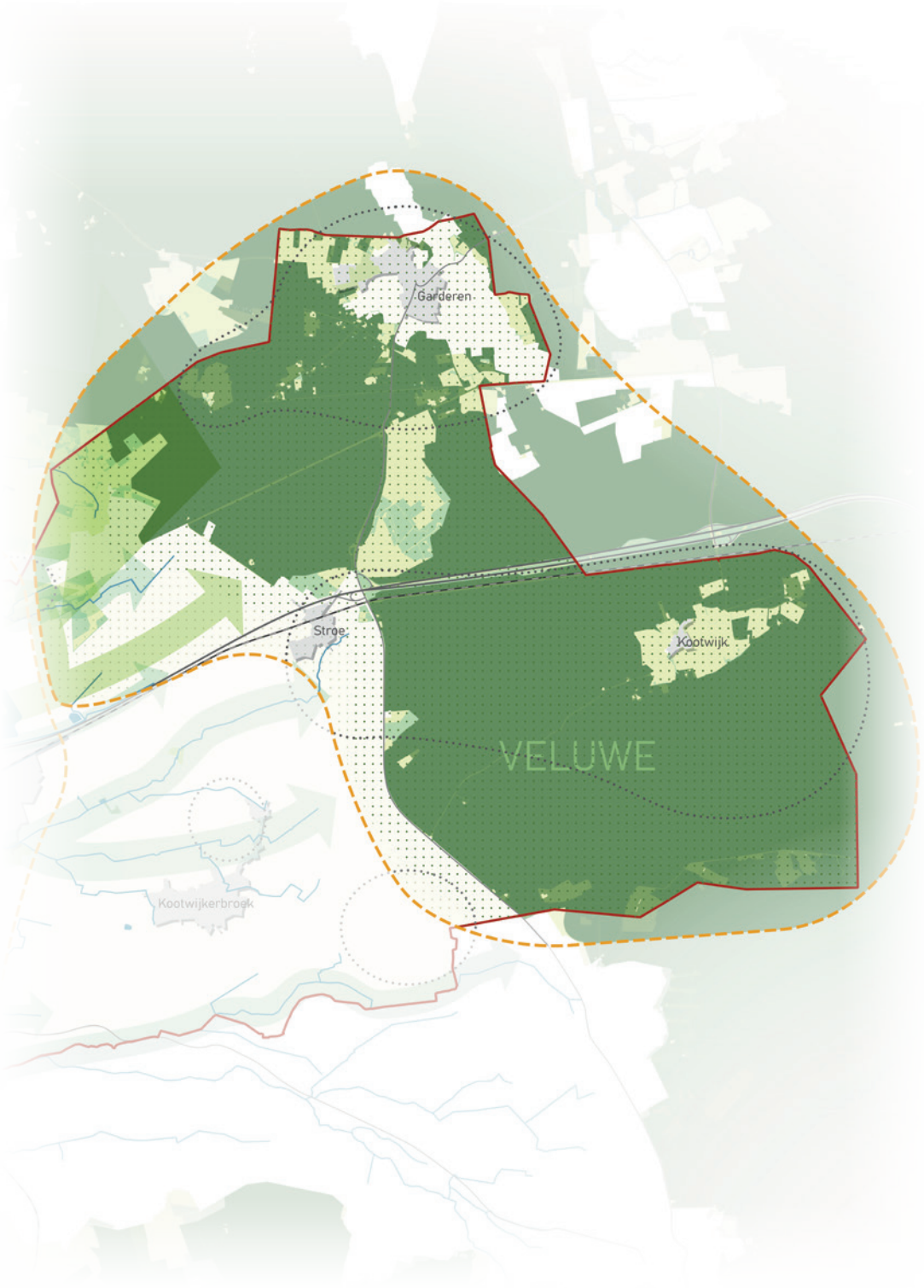
Wat willen we?

- ✓ Onder voorwaarden vezelteelten.

ROBUUSTE VELUWE

Bescherming van de **Veluwe** als **natuurlijk systeem** én de historische landschappen van es- en brinkdorpen staan centraal. In de overgangszone is gepaste dynamiek van de ruimte mogelijk.

Natuurlijk systeem

Wat willen we?

- ✓ Herstellen en versterken van de natuurwaarden in gebieden binnen de **Veluwe** (**Natura 2000**).
- ✓ Langer vasthouden van water en een vertraagde afvoer via bodem en beek.
- ✓ Bevorderen van de infiltratie van regenwater.
- ✓ Opheffen van barrières om versnippering tegen te gaan.
- ✓ Realiseren van ontbrekende schakels in het Gelders Natuur Netwerk (GNN).
- ✓ Creëren van mantelvegetaties en geleidelijke overgangen.

Cultuurlandschap

Wat willen we?

- ✓ Behoud en doorontwikkeling van de ruimtelijke samenhang en ecologie in bestaande **cultuurlandschappen**.
- ✓ Ontwikkeling van een nieuw landschappelijk geheel in het **overgangsgebied Veluwe**.

Agrarische bedrijvigheid

Wat willen we?

- ✓ Alleen **natuurinclusieve** vormen van grondgebonden landbouw.
- ✓ Innovatie van de landbouw.
- ✓ Multifunctionele landbouw rond de kernen zoals landbouw in combinatie met beweging, gezondheid, beleving, leren of proeven. Daarbij streven we naar korte voedselketens.
- ✓ Extensivering van **grondgebonden veehouderijen**.

Wat willen we niet?

- × Nieuwvestiging, verplaatsing of omschakeling van agrarische bedrijven anders dan **natuurinclusieve** of multifunctionele agrarische bedrijven.
- × Groeiruimte voor veehouderijen, ook niet in het kader van dierenwelzijn;
- × Niet-agrarische nevenactiviteiten, anders dan behorend bij multifunctionele landbouw.

Niet-agrarische bedrijvigheid

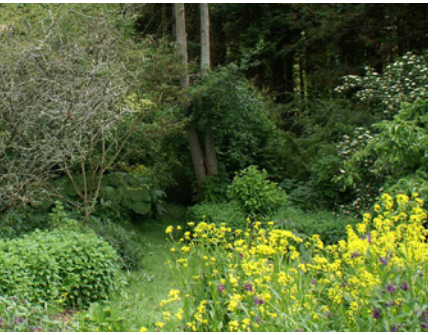
Wat willen we?

- ✓ Nieuwe **niet-agrarische bedrijvigheid** mits deze:
  - gerealiseerd wordt in de kernrandzone, binnen een cluster van woningen of op een voormalige agrarische bedrijfslocatie;
  - niet meer dan 100 m² bedrijfsbebouwing (in vloeroppervlakte) heeft;
  - niet meer dan 100 m² buitenopslag heeft;
  - maximaal milieucategorie 2.
- ✓ Handhaven van bestaande niet-agrarische bedrijvigheid, maar geen groeiruimte bieden boven het gestelde maximum.

Wonen

Wat willen we?

- ✓ Nieuwe (**functieveranderings**)woningen vinden bij voorkeur een plek in deelgebied 'Ontmoeting stad en land'. Eventueel vinden zij een plek binnen deelgebied 'Robuuste Veluwe', mits in de kernrandzone, binnen een cluster van woningen of op een voormalige agrarische bedrijfslocatie.
- ✓ Nieuwe landgoederen.

Welzijn, ondersteuning en zorg

Wat willen we?

- ✓ Mogelijk maken van nieuwe initiatieven voor welzijn, ondersteuning en zorg (in combinatie met andere gebruiksfuncties).

Recreatie

Wat willen we?

- ✓ Nieuw kleinschalig, recreatief gebruik in combinatie met andere gebruiksfuncties in de kernrandzone.
- ✓ Onder voorwaarden uitbreiding van bestaande (verblijfs)recreatieve functies.
- ✓ Inzetten op het realiseren van ontbrekende schakels in het recreatief routenetwerk.
- ✓ Nieuwe initiatieven die inzetten op sport, ontmoeting, cultuur, bewegen en ontmoeten in de kernrandzone.

Energie opwek en vastleggen CO^2

Wat willen we?

- ✓ Onder voorwaarden vezelteelten.
- ✓ De aanleg van bos ten behoeve van het vastleggen van CO^2.

5. DOORKIJK EN VERVOLG

Het streefbeeld en toetsingskader is vooruitlopend op de Omgevingsvisie 2040 opgesteld. Dit streefbeeld geeft de gemeente Barneveld richting hoe om te gaan met de acute vraagstukken die leven in het landelijk gebied. Deze acute vraagstukken worden ingegeven door de openstelling van de vrijwillige beëindigingsregelingen veehouderijen.

Op het moment van schrijven zijn er nog vele Europese, nationale, provinciale en regionale trajecten volop in ontwikkeling. Dat betekent dat er in de komende tijd meer duidelijkheid komt over wat er wel en niet mogelijk is ten aanzien van **landelijk gebied**. Zolang deze duidelijk er nog niet is wil de gemeente wel regie blijven voeren op het landelijk gebied door middel van dit **streefbeeld** en **toetsingskader**. Zo kunnen we richting geven aan acute vraagstukken die op dit moment op de gemeente en de samenleving afkomen.

Gezien de geschetste omstandigheden is het extra belangrijk dat het **streefbeeld** en **toetsingskader** goed wordt afgestemd met de verschillende trajecten. Dit kan ertoe leiden dat bijstelling van het streefbeeld en toetsingskader noodzakelijk is.

Zoals gezegd is het de bedoeling dat dit streefbeeld geïntegreerd gaat worden in de **Omgevingsvisie 2040.** In deze Omgevingsvisie zal een integrale afweging plaatsvinden tussen verschillende aspecten en belangen in de fysieke leefomgeving. Het streefbeeld landelijk gebied zal onderdeel zijn van deze integrale afweging en zo mede richting geven aan de uiteindelijke Omgevingsvisie 2040. Vaststelling van de Omgevingsvisie 2040 zal in de loop van 2024 plaatsvinden. Vanuit de Omgevingsvisie zullen er programma's worden ingericht en een Omgevingsplan worden opgesteld.

Eén van deze programma's zal het **Programma Waardevol Landelijk Gebied** zijn. Dit programma wordt vooruitlopend op de Omgevingswet opgericht. Het programma zal zich onder andere gaan richten op de verdere invulling en de uitwerking van het aspect '**landelijk gebied**' uit de **Omgevingsvisie 2040**. Het **streefbeeld** en toetsingskader zal hier een basis voor bieden, maar zal onder het programma nog verder aangevuld, bijgesteld en uitgewerkt worden. Onder dit programma Waardevol Landelijk Gebied zal dan ook de verdere uitwerking, uitvoering en participatie met de omgeving plaats gaan vinden.

BEGRIPPENLIJST

Beekdal en beekdalvlakte
Een beekdal is een laaggelegen, vochtig gebied dat de dekzandvlakte met dekzandruggen van de Gelderse Vallei doorsnijdt. Een beekdalvlakte is ingesloten tussen de hogere gronden en bestaat uit een beekbedding met waterloop, een beek, en de oeverwallen. Het is een gradiëntrijk landschap met veel variatie en zeer waardevolle natuur.

Collectieve woonvorm
In een collectief woonproject helpen de mensen elkaar en is er altijd iets gemeenschappelijks tussen de bewoners. In de eerste plaats zijn er gedeelde ruimtes. Wooncollectieven zijn er in alle soorten en maten, voor jong en oud, maar nog vaker gemengd. In stad, wijk of landelijk gebied.

Cultuurlandschap
Een landschapstype waar de fysische gesteldheid (reliëf, bodem en water, oftewel: **natuurlijk systeem**), de ontginningsgeschiedenis en/of de kenmerkende ruimtelijke rangschikking van **landschapselementen** gelijk is. Samen vormen zij een ruimtelijk-functioneel systeem met een eigen identiteit en waarden. In Barneveld onderscheiden we de cultuurlandschappen: bos- en heidelandschape, essen- en brinkdorpenlandschap, kampenlandschap, heideontginningenlandschap, broekontginningenlandschap en veenontginningenlandschap.

Functieverandering
Regeling die het mogelijk maakt om een planologische bestemming te wijzigen. Bijvoorbeeld van agrarisch naar wonen met een kleinschalig bedrijf/ maatschappelijke functie/recreatie of het omzetten van een bestemming naar natuur.

Gebiedswaarden
Waarden in een gebied die door de tijd heen zijn ontstaan: archeologisch, cultuurhistorisch, landschappelijk en ecologisch.

Gebruikswaarde, toekomstwaarde en belevingswaarde
Deze waarden staan voor **ruimtelijke kwaliteit**. De gebruikswaarde wordt gevormd door de bruikbaarheid en functionele samenhang. De toekomstwaarde wordt bepaald door aanpasbaarheid, duurzaamheid en beheerbaarheid. De belevingswaarde wordt bepaald door diversiteit, identiteit, schoonheid en emotionele betrokkenheid bij het landschap.

Glastuinbouw(bedrijf)
Een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen in kassen.

Groen-blauwe dooradering (GBDA) / groen-blauw netwerk
Met groen-blauwe dooradering wordt het netwerk van de natuurlijke elementen in het agrarisch landschap bedoeld. Dit netwerk bestaat zowel uit droge **landschapselementen** (zoals houtwallen, bomenrijen, kruidenrijke randen) als uit natte elementen (zoals sloten, beken met natuurlijke oevers en poelen).

Groene Valleilint
Beleidsaanduiding voor het onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) voor het gebied in de Gelderse Vallei tussen de stuwwallen van de **Veluwe** en de Utrechtse Heuvelrug. Het Groene Valleilint wordt gekenmerkt door een denkbeeldig lint van waardevolle landschappen, landgoederen en beekdalen. In dit gebied wordt beleidsmatig ingezet op het versterken van natuur en landschap, op het langer vasthouden van water en op **natuurinclusieve landbouw**.

Grondgebonden veehouderij
Agrarisch bedrijf dat gericht is op het ontwikkelen van activiteiten waarbij de productie voor meer dan 50 procent afhankelijk is van het producerend vermogen van de grond waarover het bedrijf in de omgeving van de bedrijfsgebouwen kan beschikken. Voor melkrundvee is dit het geval wanneer voldaan wordt aan de voorwaarden uit de *Wet verantwoorde groei melkveehouderij* en de *AMvB grondgebonden groei melkveehouderij*.

Hoogdynamische gebieden
Gebieden waar het grondgebruik een hoge mate van gebruiksintensiteit heeft.

Klimaatadaptatie
Het tijdig en effectief aanpassen van een gebied en/of watersysteem aan het actuele of verwachte klimaat. Daardoor kan schade door klimaatverandering beperkt worden en kan ons watersysteem tegen een stootje.

Landelijk gebied
Gebied buiten de kernen, waar landbouw en natuur een belangrijke rol spelen. Ook wel platteland of buitengebied genoemd.

Landschapselementen
Landschapselementen op en rond agrarische bedrijven, bestaande uit natuurlijke, inheemse vegetatie die samen de structuur van het landschap bepalen. Te denken valt aan houtwallen, bomenrijen, kleine bosjes, overhoeken met ruige vegetatie, poelen en slootkanten.

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)
Het NPLG, een rijksprogramma in het kader van de Omgevingswet, heeft als hoofdopgave om uitvoering te geven aan de (inter)nationale doelstellingen voor natuur en stikstof, water en bodem en klimaat. Het NPLG moet zo leiden tot een meer toekomstbestendige inrichting van ons **landelijk gebied**. Dit heeft veel overlap met andere (internationale) **opgaven** en belangen in het landelijk gebied. Het NPLG gaat niet over de maatregelpakketten zelf: deze worden als onderdeel van de gebiedsprogramma's door de provincies opgesteld en bevatten maatregelen en maatregelpakketten om de doelen te halen. Het NPLG vormt hiervoor het kader en stelt de structurerende keuzes op.

Natuur- en systeemherstel
Maatregelen die genomen kunnen worden om de milieucondities (water, boden en lucht) te verbeteren om daarmee bij te dragen aan behoud, herstel en ontwikkeling van het natuurlijk ecosysteem.

Natura 2000(-gebied)
Natura 2000 is een Europees netwerk van natuurgebieden. Het doel van Natura 2000 is om de natuurkwaliteit van en soortenrijkdom (biodiversiteit) in de natuur in heel Europa te behouden. In dat kader wijzen alle Europese lidstaten Natura 2000-gebieden aan en nemen zij maatregelen om de natuurkwaliteit en soortenrijkdom in die gebieden in stand te houden en waar mogelijk te verbeteren.

Natuurlijk systeem
Met het natuurlijk systeem bedoelen we de samenhang tussen het reliëf, de bodem en ondergrond, en het watersysteem. Het natuurlijk systeem vormt de basis voor de levende natuur. Daarnaast is het ook de onderlegger van het stedelijk en agrarisch landschap waarin wij wonen, werken, voedsel produceren en recreëren.

Natuurinclusieve landbouw
Natuurinclusieve landbouw is een vorm van kringlooplandbouw die de biodiversiteit op en rondom het bedrijf benut en beschermt. Het produceert voedsel binnen de grenzen van natuur, milieu en leefomgeving.

Niet grondgebonden veehouderij

Een andere benaming voor intensieve veehouderij. Dit zijn bedrijven die in tegenstelling tot bijvoorbeeld de melkveehouderij niet gebonden zijn aan land voor hun voedselvoorziening. Typische intensieve veehouderijen zijn de varkenshouderij, pluimveehouderij en de vleeskalverhouderij.

Omgevingsvisie Barneveld 2040

Barneveld werkt aan een nieuwe omgevingsvisie: de gewenste ontwikkelrichting voor het grondgebied van de gemeente Barneveld. De omgevingsvisie beschrijft de maatschappelijke opgave en de te beschermen kernkwaliteiten van de gemeente. Belangen worden integraal afgewogen. De omgevingsvisie bevat de hoofdlijnen van het beleid voor de fysieke leefomgeving (wonen, werken, mobiliteit, recreatie, zorg en welzijn) voor stad en land op de lange termijn. We kijken daarbij tot het jaar 2040 en soms verder. We doen dit op basis van vijf hoofdopgaven: 1. Gezond en toekomstbestendig Barneveld, 2. Prettig wonen in vitale dorpen. 3. Ruimte voor ondernemerschap, 4. Waardevol Landelijk Gebied, 5. Bereikbaar nu en in de toekomst.

Opgaven

De grote onderwerpen waarvoor overheden de komende jaren aan de lat staan. Voorbeelden zijn leefbaarheid (gezonde leefomgeving) en duurzame landbouw (kringlooplandbouw).

Overgangsgebied Barneveld

Gebied ten zuid-oosten van de kern Barneveld waar verschillende ruimtevragende functies vanuit stedelijk en landelijk programma samen gaan komen. Een integrale uitwerking en afweging is hier nodig.

Overgangsgebied Veluwe

Overgangsgebieden in het kader van het **NPLG** en Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (2022-2035) zijn gebieden grenzend aan **Natura 2000-gebieden**. Deze gebieden leveren een bijdrage aan het realiseren van instandhoudingsdoelstellingen in de betreffende Natura 2000 gebieden. Systeemherstel is hiervoor noodzakelijk. **Opgaven** voor biodiversiteit, stikstof, klimaat, water en landbouw worden in de overgangsgebieden gelijktijdig aangepakt. Deze gebieden hebben momenteel een overwegend agrarische functie. De structurerende keuze voor overgangsgebieden ziet toe op de gebiedsgerichte benadering rondom Natura 2000-gebieden voor systeemherstel van het natuurgebied. Omdat de opgave per gebied verschillend is, is een uniforme uitvoeringsaanpak niet mogelijk. Er zijn een visie en maatwerk nodig per gebied, waarbij heldere doelvoorschriften noodzakelijk zijn.
De omvang en de aard van de opgave bepalen de aanpak en daarmee ook de contour en de grootte van het gebied. Dat kan dus ook betekenen, mits goed onderbouwd, dat een overgangsgebied achterwege kan blijven, bijvoorbeeld omdat instandhoudingsdoelstellingen al op orde zijn of binnen de contouren van het Natura 2000-gebied gerealiseerd kunnen worden.
Het aanwijzen van een overgangsgebied is geen doel op zich, maar een hulpmiddel om de centrale opgave effectief en in samenhang te realiseren. De provincies wordt gevraagd in een gebiedsproces de overgangsgebieden nader uit te werken. De locatie, de omvang en het maatregelpakket van het overgangsgebied worden opgenomen in het gebiedsprogramma.

Programma Waardevol Landelijk Gebied (Barneveldse aanpak)

Het programma Waardevol Landelijk Gebied is in oprichting en is de 'Barneveldse aanpak' voor de (onontkoombare) opgave in het kader van het **NPLG** en **VLGG**. Een integrale aanpak is hierbij noodzakelijk vanwege de urgentie en de grote sociaal-economisch impact van de opgave, met name op de agrarische ondernemers in het buitengebied van de gemeente Barneveld. We doen dat programmatisch vanuit een 'dubbeldoelstelling': veranderen waar nodig én versterken van de landbouw en natuur waar dat kan én samen met de samenleving. Een aanpak waar we, waar mogelijk, regie nemen op deze opgave, gesprekpartner zijn aan de relevante (regionale, provinciale en landelijke) tafels en uitvoering geven aan het programma in samenspraak met de agrarische ondernemers, bewoners en beheerders van het buitengebied.

Regionaal Perspectief Landelijk Gebied (RPLG) Regio Foodvalley

Het regionale perspectief op het **landelijk gebied** van de Regio Foodvalley (RPLG) is de koers voor het landelijk gebied in de Regio Foodvalley ten behoeve van de nationale en provinciale plannen (**NPLG** en **VLGG**). Het is een belangrijke bouwsteen voor zowel de provinciale programma's voor het landelijk gebied als voor de ruimtelijke voorstellen in het Gelderse regioarrangement Foodvalley.

Ruimtelijke kwaliteit

Mate waarin een initiatief, ontwikkeling bijdraagt aan de **gebruikswaarde, toekomstwaarde en belevingswaarde** in het **landelijk gebied** van Barneveld.

Streefbeeld

Een visie op hoe het **landelijk gebied** van Barneveld zich kan ontwikkelen richting 2040. Het streefbeeld maakt duidelijk welke keuzes gemaakt worden: welke ontwikkelingen krijgen voorrang en hoe krijgen ze een logische plaats in het landschap? Voorbeelden van te maken keuzes zijn: wat zijn logische gebieden voor bepaalde ontwikkelingen en/of veranderingen? Passen initiatieven en ontwikkelingen wel of niet? Of moeten ze toch elders plaatsvinden? Waar is ruimte voor nieuwe economische dragers?

Toetsingskader

De wijze waarop en waaraan initiatieven die zich nu al in het gebied voordoen kunnen worden getoetst. In dit geval is dat een ruimtelijk **streefbeeld** met uitgangspunten en criteria voor initiatieven en tevens een landingsplaats voor gebruiksfuncties in het **landelijk gebied** (totdat de **Omgevingsvisie Barneveld 2040** is vastgesteld)

Uitvoering Aanpak Piekbelasters (UAPB)

Een door het Rijk gecoördineerde aanpak die specifiek gericht is op het op korte termijn terugdringen van de stikstofbelasting in landelijke gebieden.
Met de landelijke aanpak piekbelasting wil het kabinet de stikstofneerslag in de kwetsbare natuurgebieden snel terugdringen. De aanpak is vrijwillig en richt zich op ongeveer 3000 bedrijven die de meeste stikstofneerslag veroorzaken op overbelaste stikstofgevoelige **Natura 2000-gebieden**, waarvan een groot deel zich in de Gelderse Vallei bevindt. Dit zijn veelal agrarische bedrijven. Deze bedrijven hebben verschillende mogelijkheden om de stikstofneerslag te verminderen. Agrarisch ondernemers kunnen bijvoorbeeld kiezen voor extensiveren, omschakelen, innoveren, verplaatsen of stoppen (LBV+, LBV regeling). De ondernemer maakt zelf een keuze en kan hierbij gebruik maken van ondersteunende regelingen en extra begeleiding van een zaakbegeleider.

Veluwe

Natura2000-gebied dat overwegend bestaat uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. De hoogste delen van de Veluwe reiken tot ruim 100 m boven NAP.

Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG)

De provincies zijn als gebiedsautoriteit verplicht voor 1 juli 2023 binnen het kader van het **NPLG** met een gebiedsplan en maatregelen(pakketten) te komen gericht op doelrealisatie en structurerende keuzes voor de landbouw en waterbodem sturend. Een goedgekeurd gebiedsplan is de basis voor financiering uit het tijdelijk transitiefonds **landelijk gebied**. (Gezien de coalitieonderhandeling zal de provincie Gelderland eind 2023 het gebiedsplan Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG) als programma bedoeld onder de Omgevingswet opleveren).

Voorkeursscenario landelijk gebied

Tussenstap in het proces van de **Omgevingsvisie Barneveld 2040**. Een visie op hoofdlijnen met de voorkeur voor de gewenste ontwikkelrichting van Barneveld op de lange termijn.

gemeente
Barneveld